

Arlanda Flygsamlingars Vänner

December 2010

Ansvarig utgivare: Bertil Boberg

Redaktör: Jan Forsgren

Rapport från höstmötet 13 november

AFV:s traditionella höstmöte lockade inte mindre än 65 personer slutit upp, en mycket bra besökssiffra. Föredragshållare var Åke Jansson, Vallentuna. Åke berättade mycket levande om sin tid i Zaire 1964-1991. Numera heter landet Congo-Kinshasa. Efter att ha svarat på en annons, blev han anställd av Anstalt Wigmo, ett företag som utbildade piloter för flygvapnet. Åke berättade om chocken över värmen vid ankomsten till Afrika, och att han först trodde att han aldrig skulle klara tillvaron i det tropiska klimatet.

Anpassningen till afrikanska förhållanden gick dock bra, och efter 11 år i Congolesiska flygvapnet (där han bland annat flög T-28, B-26 Invader, Beech 18 och C-46 Commando), öppnade Åke eget i flygföretagsbranschen. Åke berättade några härresande episoder, bland annat om en flygning där 36 amerikaner skulle evakueras undan ett rebelluppror. Amerikanerna hade bagage med sig, men då Åkes DC-3 inte kunde rymma både 36 personer och deras bagage, fick – med kulspruteeld från rebellerna som bakgrundsljud - passagerarna vänligt men bestämt övertalas att lämna bagaget åt sitt öde. Inga stolar fanns att sitta på för passagerarna. Istället hade Åke fäst rep i kabinen att hålla sig fast i. Flygningen gick väl.

År 1991 återvände Åke hem till Sverige. Han är numera drivande i Vallentuna Aviators, en veteranflygförening som flyger bland annat en DC-3. Medlemskap i Vallentuna Aviators gör det möjligt att åka med som passagerare i föreningens DC-3. Se föreningens hemsida: <http://www.vallentuna-aviators.se>

Åke har över 28 000 flygtimmar, varav åtskilliga tusen i olika Douglasflygplan, DC-3, DC-4 och DC-6. Ett unikt flygarliv, med andra ord!

Jan Forsgren

ARLANDA FLYGSAMLINGAR

Öppettider för visning och telefonsamtal helgfria tisdagar, torsdagar och första lördagen/månad. kl 10:00 – 15:00
Postadress:
Arlanda Flygsamlingar Vänner,
c/o Luftfartsverket,
190 45 STOCKHOLM-ARLANDA
Tel: 08-593 600 33
E-post: arlandasamling@telia.com

Hemsida: www.arlandaflygsamlingar.se
Plusgiro: 352680-3
Organisationsnr: 802411-6561
Besöksadress:
Benstocksvägen, Stockholm-Arlanda
Kontaktpersoner:
Bertil Boberg: 08-7568734
E-post: bertil.boberg@telia.com
Kurt Ivarsson: 018-380 977
E-post: kurt.ivarsson2@comhem

Fairchild 24 Forwarder SE-BXE

Till de mindre omskrivna flygplanen vid Arlanda Flygsamlingar hör Fairchild 24 SE-BXE. I Sverige har det funnits 20 st Fairchild 24. Den första Fairchild 24 som registrerades i Sverige, SE-AIR, hyrdes under Andra världskriget in av Flygvapnet där det betecknades som Tp 6.

Efter kriget köptes många Fairchild 24 billigt från överskottlager. Fairchild 24 blev tämligen populär bland små flygföretag, däribland AB Värmlandsflyg, vilka kunde använda flygplanen för bland annat rundflygningar och taxiflygningar. För den som vill veta mer om rundflyg och Fairchild 24, rekommenderas Karl-Eskil Sahlmans bok *Minnen från AB Värmlandsflyg 1946-1950*.

Bakgrundshistorik

Ungefär 2 000 Fairchild 24 tillverkades mellan 1935 och slutet av 1940-talet av det amerikanska företaget Fairchild i Hagerstown, Maryland. Flera hundra Fairchild 24 flögs under Andra världskriget av US Army Air Force (USAAF) och Royal Air Force (RAF) som transportflygplan.

I USAAF kallades Fairchild 24 för UC-61, där UC stod för Utility Cargo (ungefär lätt, allmännyttigt transportflygplan). RAF döpte Fairchild 24 till Argus.

SE-BXE började sitt liv som en Fairchild UC-61A-FA med militärt serienummer 43-14898 (tillverkningsnummer 862). Flygplanet levererades sommaren 1944 till RAF under Lend lease-avtalet, där det fick ett nytt serienummer, HB625. Denna Argus var en av många som användes av Air Transport Auxiliary (ATA), vilka hade till uppgift att transportera leveransflygare mellan olika flygfält. Många av ATA:s piloter var kvinnor.

Den 7 februari 1947 återlämnades HB625 till USAAF. Förmodligen användes flygplanet aldrig av USAAF, utan det ställdes istället upp i förråd för att senare erbjudas hugade spekulanter.

Till Skandinavien

Fairchild 24 43-14898/HB625 kom 1949 att civilregistreras i Norge som LN-MAD för A/S Lufttransport i Ålesund. I början av 1953 köptes av Aerobolaget G Eriksson & Co i Borås.

Flygplanet registrerades den 4 mars 1953 som SE-BXE. Aerobolaget använde sig av SE-BXE för taxi- och rundflygningar runtom i landet.

Fairchild 24 SE-BXE en kort tid efter att flygplanet köpts av Aerobolaget i Borås. Foto: via Arlanda Flygsamlingar

I början av 1963 byttes den ursprungliga stjärnmotorn, en Warner Super-Scarab om 165 hkr, ut mot en radmotor av märket Ranger. SE-BXE lånades en tid ut till den kände fjällflygaren Olle Ek, som flög SE-BXE på flottörer uppe i Lappland.

Luftvärdighetsbeviset utgick den 30 mars 1967, och SE-BXE ställdes upp i Borås. Efter att ha stått och förfallit ett antal år, skänktes SE-BXE den 14 maj 1971 genom disponent Voss till Luftfartverkets historiska samlingar.

SE-BXE fotograferad i samband med hämtningen i Borås 1971. Foto: via Arlanda Flygsamlingar

SE-BXE utställt vid Arlanda Flygsamlingar. Foto: Jan Forsgren

Albatros-vingar på gång

Som alla säkert vet pågår sedan några år arbetet med att restaurera en Albatros B.II, tillverkad av Nordiska Aviatik AB. Åke Nilsson har sedan en tid tillverkat delar till vingarna, däribland spryglar, vingbalkar och beslag.

Albatros-vingen under arbete. Foto: Jan Forsgren

Verksamhetsberättelse 1003

Frivilliggruppen, 23 personer, har på helgfria tisdagar och torsdagar (sammanlagt 259 arbetsdagar) utfört nedanstående renoverings- och underhållsarbeten vid Arlanda Flygsamlingar under 3:e kvartalet 2010:

Projekt 174, NAB 9 (Albatros B.IIa) Montering av och tillverkning av en övervinge pågår

Projekt 176, Klemm Kl 35 SE-BHF Tillverkning och montering av komponenter till motorn pågår

I samband med renoveringen byttes ena stabilisatorn ut mot en från en annan Fairchild 24 som brukats av Aerobolaget, nämligen SE-BXF. Även om SE-BXE är komplett, har vingarna monterats av för att spara utrymme.

Förutom SE-BXE finns en flygande Fairchild 24 i Sverige, nämligen SE-AWS som ägs av Paul Pinato. Ytterligare en Fairchild 24 lär finnas under renovering till flygskick någonstans i Sverige.

Jan Forsgren

Delarna till en av de fyra vingarna - vänster undervinge - har under hösten torrmonterats. Det är en bit kvar innan vingarna kan börja färdigställas, dock börjar ljuset i slutet av tunneln för denna del av projektet skönjas.

Efter vingarna väntar roder och fena på sin tur att nytillverkas. Rörande kroppen, håller vi på med att närmare undersöka vilket styrsystem som ursprungligen fanns i flygplanet.

Projektet att få se en komplett Albatros B.II (NAB 9) är långtifrån färdigställande, dock kanske vi kan hoppas på 2017/18, då det är 100 år sedan detta flygplan tillverkades av Nordiska Aviatik AB i Midsommarkransen.

Den som har delar till eller information om Albatros B.II får mycket gärna kontakta Arlanda Flygsamlingar på tel: 08-593 600 33.

Jan Forsgren

Projekt 179, DC-9 simulator Tillverkning av stativ och montering av belysning till cockpit pågår

Projekt 182, Nord NC 701 SE-KAL Rengöring och färgborttagning av stabilisatorn pågår

Registrering av flygböcker och manualer pågår

Arlanda 2010-10-26

Bertil Boberg

Rättelse

I förra medlemsbladet skrev vi om Humlan SE-HXE. I texten fanns vissa fel. Humlans motor har tre cylindrar och är tillverkad av Fuji Heavy Industries, och ej någonting annat.

Donationslista

Arlanda Flygsamlingar vill tacka nedanstående personer och företag:

Kurt Ivarsson, Knivsta
Axel Persson, Nacka
SAS Technical Training, Arlanda
Kurt Scheidegger, Sollentuna

**Arlanda Flygsamlingar vill tillönska alla medlemmar
en riktigt God Jul och ett Gott Nytt 2011!**